

Bekocht?

overdenkingen bij twee bijzondere RAAM-prenten

door Sjoerd de Vries

De twee RAAM-prenten in dit nummer komen van heel ver. Deze RAAM-prenten werden gekocht in Kathmandu, in Thamel, de bij de buitenlanders bekendste wijk van Kathmandu. Thamel bestaat uit smalle straatjes die ontegenzeggelijk in Nederland voetgangersgebied zouden zijn. Niet in Kathmandu. Al het verkeer wurmt zich er door heen. In die chaos kocht jullie hoofdredacteur vierhonderd prentjes waarvan hij verwachtte dat zij van enige culturele waarde zouden zijn. Maar helaas, eigenlijk is het papier hier interessanter dan de prenten. Bekocht?

Het Nepalese papier wordt bijna altijd rijstpapier genoemd, maar hiermee wordt de spijker totaal misgeslagen. Met rijst heeft dit papier niets te maken. Het beroemde Nepalese papier (beter bekend als het Lokta-papier) wordt gemaakt van de vezels die gewonnen worden uit de binnenbast van bepaalde struiken, zoals de moerbei. Deze wordt vooral gevonden in de bergen tussen 1600 en 4000 meter hoogte.

Bij ons wordt papier gemaakt van vodden (textiel), die tot pulp worden geslagen in papiermolens, in Azië worden deze vezels tot een pap gemaakt, geschept en gedroogd. Vooral in het gebied rond Baglung, in het westen van het land, bij de rivier de Kali Gandaki en in het Solu Khumbu-gebied, bij de Mount Everest in het noordoosten, wordt veel papier gemaakt.

Van oudsher werd veel papier uitgevoerd naar Tibet, om daar gebruikt te worden in de intensieve boekproductie. Het allerbeste papier echter komt uit Bhutan, waar de vezels van de struiken fijner zijn en waar dus dunner en egalere papier gemaakt kan worden. In Nepal, en vooral in de toeristische centra, zie je overal dit papier, heel vaak nog op traditionele wijze met houtblokken gedrukt, in de vorm van kaarten, lampen, kalenders, enz. De motieven zijn vaak traditioneel bepaald. Zo zien we veel mandala's, magische diagrammen, die gebruikt worden bij het mediteren en het visualiseren van godheden, enz. Je

zou verwachten dat deze afbeeldingen zijn ontleend aan het boeddhisme of het hindoeïsme. Niks ervan, zij zijn eerder Arabisch/Marokkaans! Alles voor de toeristen en nu ook voor alle abonnees van RAAM!